

Het decentralisatiebeleid stelt de gemeenten voor serieuze uitdagingen. Dit vraagt om creatieve vernieuwende oplossingen. Oplossingen die het mogelijk maken het huidige serviceniveau met minder mensen en minder geld te handhaven. Informatie speelt daarin een belangrijke rol. De kaart heeft als integratie- en presentatie-platform de potentie zo'n oplossing te leveren.

Binnen GeoBusiness Nederland (branche verenging branchevereniging voor bedrijven die werken met geo-informatie) ben ik betrokken bij activiteiten om geo-oplossingen binnen steeds meer marktsegmenten en toepassingen te promoten en initiëren. Parallel kent Geonovum een initiatief dat onder de noemer “beter benutten” hetzelfde doel binnen met name de overheid nastreeft. TNO is onder de noemer “smart cities” actief met innovatieve concepten voor de stad van de toekomst. Geonovum en TNO hebben een beleidstafel georganiseerd met gemeenten om over de uitdagingen van het decentralisatiebeleid te spreken. Verschillende gemeenten en via GeoBusiness Nederland aanbieders van innovatieve GIS oplossingen waren aanwezig. Onder leiding van Arre Zuurmond werd het een boeiende en waardevolle sessie. Hoofdpunten zoals ik ze heb ervaren deel ik graag met u.

Met beleidmanagers vanuit verschillende werkvelden en aanbieders van geo-oplossingen is vanuit verschillende invalshoeken over de decentralisatie uitdaging gesproken. In de bijeenkomst is met name aandacht besteed aan toepassingen als zorg, welzijn en sociale zekerheden, domeinen die tot op heden GIS niet of zeer beperkt inzetten.

Gemeenten roepen al lang dat zij veel van de de tot op heden centraal georganiseerde taken beter uit kunnen voeren. De korte afstand tot de burger stelt hen in staat dit efficiënter en met een betere kwaliteit uit te voeren, zo luidde de boodschap. Nu die wens verhoord is blijkt het echter een ander verhaal... De taken komen in grote hoeveelheden naar de gemeenten, maar de bijbehorende budgetten blijven grotendeels achterwege. Meer doen, met minder mensen en onvoldoende geld, zie daar de uitdaging. Gelukkig beschikt men over veel, en steeds meer informatie. Door slim te benutten ontstaan kansen.

In de bespreking kwamen twee thema's aan de orde. Enerzijds het streven naar zelfredzame burgers. Door vanuit de overheid goed te informeren verwacht men dat burgers de diensten zelf “vinden” en aanvragen. Denk bijvoorbeeld aan wmo vervoer, schuldhulpverlening,

woningaanpassing of huiswerkbegeleiding. Anderzijds is het afstemmen van verschillende hulpvragen onder het motto “één gezin, één plan” belangrijk. Zo kan men garanderen dat de hulp aan probleemgezinnen gecoördineerd plaats vindt. Cruciaal voor beide thema’s is dat de gemeente inzicht heeft in zaken als wie gebruik welke diensten, welke woningen zijn aangepast, waar zijn voorzieningen en hoever wonen (groepen) burgers hiervandaan. Voor de GIS Magazine lezers is de conclusie dat dit om geo-ondersteunde informatievoorziening schreeuwt snel gemaakt, bij de tafel was dit juist het doel. Dat inzicht is ook ontstaan, betrokkenen in de genoemde werkvelden zagen dat dit inderdaad een interessante oplossingsrichting is. Actueel kaartmateriaal (via GIS) is daarbij meer dan nice-to-have Het is noodzakelijk om vanuit de beschikbare middelen actief te sturen op het gebruik van diensten (p&c-cyclus) met als inzet het bestaande serviceniveau zoveel mogelijk te behouden.

Aan de hand van concrete voorbeelden hebben geo-experts en beleidmakers van verschillende gemeenten laten zien hoe de kaart al innovatief is ingezet. Zo toonde een zorginstantie dat het in kaart brengen van vraag en aanbod een doorslaggevende factor werd in het vestigingsbeleid, en zelfs duidelijk werd dat een voorgenomen nieuwe vestiging niet nodig was.

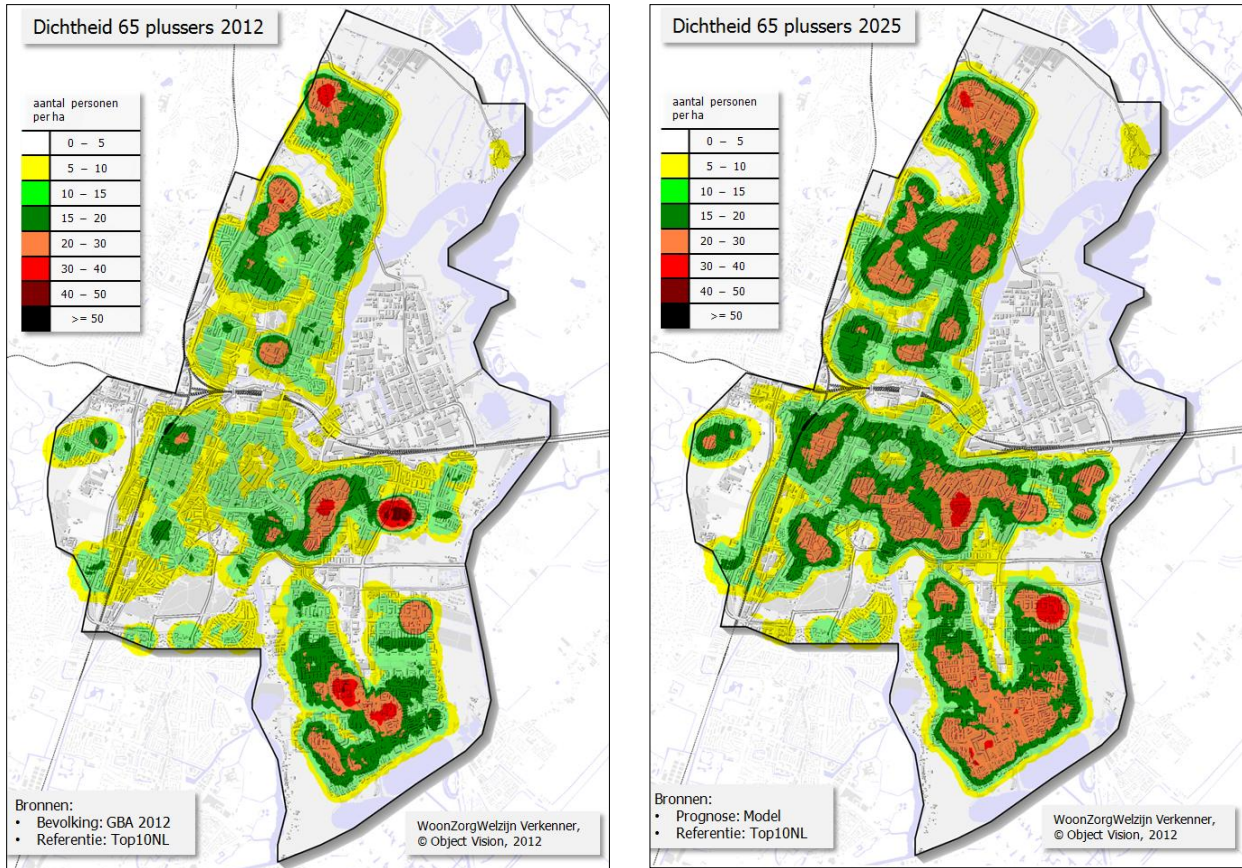
De gemeente Borger toonde het beeld dat ontstaat als je alle ritten in het kader van de wmo in beeld brengt. Een aansprekende presentatie toonde naast de locatie dimensie ook de tijd-dimensie. “Files” busjes reden vanuit de gemeente naar Groningen, Assen en Emmen. Analyses van de bestemmingen leerde dat er ook oneigenlijke bestemmingen binnen deze regeling bij waren.

In de bespreking is eerst ingezoomd op de mogelijkheden die gemeenten vandaag al hebben op basis van alle informatie die men al in huis heeft. De (geo-referentie) kaarten zijn van oudsher aanwezig in gebruik bij bijv. RO, Bestemmingsplannen, Vastgoed, Openbaar Beheer, WOZ ed.). Door daar de informatie vanuit de andere diensten op te projecteren, bieden de gelaagde GIS inzichten, zeker voor de collega’s die niet gewoon zijn kaarten te benutten, verrassend waardevolle inzichten. Zie ook de tweets die de dagvoorzitter tijdens de sessie wereldkundig maakte. Door Bridgis werd getoond dat het mogelijk is nog een stap verder te gaan door aan de eigen data externe data toe te voegen. Data van het Kadaster, het handelsregister, CBS, maar ook commercieel beschikbare informatie op 6-cijfer postcode gebied resulteren in een steeds beter inzicht in locatie gebonden informatie. Een inzicht dat al snel de vraag over de privacy oproept. Dat onderwerp rechtvaardigt een serie artikelen op zich, in deze context volsta ik met de observatie dat gemeenten vanuit hun taakstelling binnen de privacy regels over veel informatie (moeten en mogen) beschikken.

Een nog interessanter beeld ontstaat als men ook de langere termijn prognoses in de beelden betreft. ObjectVision toonde aansprekende voorbeelden die zij in opdracht van de gemeente Haarlem realiseerden in het kader van het thema Wonen Welzijn Zorg. Ten behoeve van de pilots woonservicegebieden heeft men een inzicht in de bevolkingsopbouw qua leeftijd nu en in 2025 bepaald (zie de voorbeelden). Door hier de huidige en geplande voorzieningen bij te betrekken

ontstond waardevolle input voor beleidsbeslissingen . Dit soort data zal ook in het monitoren van het beleid, in een Plan, Do, Check, Act cyclus van grote waarde blijken.

Interessante kansen dus. De implementatie is ook weer geen abc-tje is. In het verleden bleek de informatievoorziening en het (organiseren van de) uitwisselen van gegevens vaak een bottleneck . Het ondersteunen en beheren van de breed gebruikte en gedeelde informatie moet men inrichten. Het uitwisselen en delen van informatie binnen het zorg en welzijnsdomein kent momenteel geen brede standaarden. Per subdomein zijn eigen standaarden, die veelal op verschillende uitgangspunten zijn gebaseerd. Daar is voor de gemeenten en betrokken instanties uit domeinen als zorg, sociale zekerheid en welzijn werk aan de winkel!

Vanuit het geo-perspectief kunnen “wij” geo-experts belangrijke ondersteuning bieden om de geschetste kansen daadwerkelijk te grijpen. Nodig zijn laagdrempelig inrichten van geo-beleids-analyse omgevingen, maar ook praktisch het geo-coderen van de andersoortige informatie. Op het recente esri GIS-Tech congres zag ik indrukwekkende standaard functionaliteit om administratieve bestanden direct te geo-coderen. Dat gaat “ons” dus zeker lukken.

Terug naar de beleidstafel was een belangrijke conclusie:

“De kaart als integratieplatform is voor gemeenten onmisbaar is en wordt steeds belangrijker”

Voor het geo-werkveld liggen hier dus kansen om en een belangrijke bijdrage te leveren aan het vinden van oplossingen om gemeenten te helpen hun decentralisatie uitdaging aan te gaan. Daarbij tevens interessante zakelijke kansen benuttend om geo steeds breder ingezet te krijgen.

Een constatering van mijn kant was dat de decentralisatie elke gemeente treft en dat lokaal de combinatie met innovatieve geo-aanbieders al waardevolle oplossingen creëert. Het is denk ik de moeite waard te onderzoeken hoe we het decentralisatie proces op de één of andere manier centraal kunnen ondersteunen. Centraal kan standaardisatie vorm krijgen, kunnen best-practice voorbeelden gedeeld worden, en evt. oplossingen in co-productie tussen verschillende gemeenten en marktpartijen ontstaan. Hier kunnen de organisatoren van de tafel vanuit de genoemde eigen programma's een waardevolle rol invullen. Waarbij mogelijk ook de VNG een functie zou kunnen vervullen..

Persoonlijk had ik ook een beetje een déjà-vú gevoel bij de problematiek. In mijn Vicrea periode heb ik onder andere met de Politie academie en verschillende gemeenten gewerkt aan het delen van informatie binnen het veiligheidsbeeld initiatief.. Het destijds ontstane credo van Roodzand Advice “informatie ondersteund samenwerken” past volgens mij naadloos op deze uitdaging!

Ten slotte nog een oproep aan de lezers binnen het Gemeentelijk werkveld. Om de meerwaarde van geo-gebaseerde oplossingen te begrijpen is het zien ervan de beste oplossing. Wellicht biedt dit artikel en de besproken onderwerpen aan de tafel een goede aanleiding ook hen deelgenoot te maken van de toegevoegde waarde die kaarten bieden in het kader van de grote decentralisatie operaties die lopen....

	 j.roodzand@net4s.nl	 www.net4s.nl
	 j.roodzand@ruimteschepper.nl	 www.ruimteschepper.nl
	 @JanRoodzand	 06 200 133 65
	<p>Jan Roodzand heeft een ruime ervaring als ondernemer, adviseur en programmamanager in het implementeren van GIS-omgevingen. Kenmerkend daarbij is de integratie ervan met andere informatiesystemen. Hij is mede initiatiefnemer en partner in Net4s en Ruimteschepper</p>	